

Резюмета

на публикациите на доц. д-р Лиляна Стракова, представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ по ПН 1.2 Педагогика (Методи Гражданско образование, Анतिकорупционно образование), обявен в ДВ, брой 22, 16 март, 2021г.

Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор"

1. Лиляна Иванова Стракова, 1990г., Нравственото развитие на учениците в 1-3 клас, Софийски университет "Св. Климент Охридски", Ръководител: проф.д-р Доно Тотев Василев

Хабилитационен труд - монография

2. Стракова, Л. (2021) Граждански ценности и гражданско образование, Университетско издателство "Св. Климент Охридски", София. ISBN 978-954-07-5204-4

Резюме: Темата за гражданското образование на децата и младежите е обект на специален интерес и перманентно дискутиране в различни научни сфери през последните години.

Формирането на гражданина (гражданското образование) е една от основните цели на образователните системи в европейските страни, далечния Изток, САЩ и пр.

Един от стремежите при създаването на книгата е да бъде синтезирана информация и познавателен опит (личен и обществен), важни за разкриване на същността и развитието на теорията и практиката на гражданското образование. Настоящият труд е структуриран в два раздела. Първият е насочен към представяне и анализ на ценностите на гражданското общество, които се откриват в произведенията на философите от Древността и класиците на Просвещението. Специално внимание се отделя на универсални християнски ценности, които са в основата на европейската цивилизация и ориентир във времето за постигане на по-добри човешки отношения.

Представя се българската традиция в създаването на първите учебници по «Гражданско учение» (1894 г.) през анализа на творбата на Никола Станев, по чийто учебник „История на България“ и днес се учат на «четмо и писмо» българчета в чужбина.

Във втория раздел на книгата се поставя акцент на същността, подходите и моделите при изследването на ценностно базираното гражданско образование. Специално внимание се отделя на таксономичния подход при представяне (класификацията) на целите на гражданското образование.

Съдържателните аспекти на усвояването на граждански/демократични ценности от учениците и младите хора са дефинирани в четири основни направления: първо, политическо и правно; второ, социално с акцент върху социално-емоционалното учене и гражданското образование, трето – социокултурно и четвърто – икономическо направление.

Разглеждат се и някои съвременни измерения на европейското гражданство.

Abstract: The topic of civic education of children and young people has been the subject of special interest and permanent discussion in various scientific fields in recent years.

The formation of the citizen (civic education) is one of the main goals of the educational systems in European countries, the Far East, the USA, etc.

One of the aspirations in the creation of the book is to synthesize information and cognitive experience (personal and public), important for revealing the essence and development of the theory and practice of civic education. The present work is structured in two sections. The first is aimed at presenting and analysing the values of civil society, which are found in the works of philosophers of antiquity and the classics of the Enlightenment. Special attention is paid to

universal Christian values, which are the basis of European civilization and a reference point in time for achieving better human relations.

The Bulgarian tradition in the creation of the first textbooks on "Civic Doctrine" (1894) is presented through the analysis of the work of Nikola Stanev, according to whose textbook "History of Bulgaria" young Bulgarians still study "reading and writing" abroad.

The second section of the book emphasizes the nature, approaches and models in the study of value-based civic education. Special attention is paid to the taxonomic approach in presenting (classifying) the objectives of civic education.

The content aspects of the acquisition of civic / democratic values by students and young people are defined in four main directions: first, political and legal; second, social with an emphasis on socio-emotional learning and civic education, third - socio-cultural, and fourth - economic.

Some contemporary dimensions of European citizenship are also considered.

Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация

3. Стракова, Л. Правата на децата и гражданското образование, Педагогика, брой:9, 2018. ISSN 0861–3982 (Print), **Web of Science**: Emerging Sources Citation Index

Резюме: Темите за гражданското образование и правата на децата се дискутират все по-често през последните 14 години – след като България стана член на ЕС. От гражданското образование се очаква да запознае и приобщи децата към техните „равни и неотменими права, най-важни от които са свободата, справедливостта и мира в света“. Продуктът на гражданското образование не може да бъде само „един гласоподавател“, а по-скоро – личности, загрижени за публичното благо. Чрез гражданското образование се интериоризира моралната основа на правата на децата.

Abstract: The topics of civic education and children's rights are being discussed more and more frequently in the past 14 years after Bulgaria joined the EU. Civil education is expected to familiarize children with their "equal and inalienable rights, the most important of which are freedom, justice and peace in the world". The outcome of civic education cannot be just "simple voters", but rather personalities concerned about the public good. Through the civic education the moral basis of children's rights is internalized.

4. Стракова, Л. Учителят и учителската професия - реалности и предизвикателства, Аз-буки, Педагогика, том:88, брой:2, 2016, стр.:168-181. ISSN 0861–3982 (Print), **Web of Science**: Emerging Sources Citation Index

Резюме: В статията се разглеждат редица актуални въпроси, свързани с учителската професия. Специално внимание се отделя на професионално-педагогическата подготовка на учителя. Подчертава се, че една от основните цели на училищното образование денс е даването на по-добри образователни планове на всички деца. Подражанието на добрия учител е път за усвояване на просоциално поведение, на ценности и норми. По този начин учителят и училището се превръщат в основен фактор на социална промяна.

Abstract: The article addresses several issues related to the teaching profession. Special attention is paid to professional pedagogical training of the teacher. One of the main objectives of the school education today is the provision of better educational opportunities for all children. The good teacher is also a positive model of pro-social behavior, values and norms. This the teacher and the school become a major factor of social change.

5. Стракова, Л. Гражданското образование - интегриращ фактор за формалното и

неформалното образование, Педагогика, брой:7, 2014, стр.:999-1007. ISSN 0861–3982 (Print), **Web of Science**: Emerging Sources Citation Index

Резюме: Статията представя авторската концепция за гражданското образование като интегриращ фактор за формалното и неформалното образование. Гражданското образование се интерпретира като «практикуване на морален кодекс». В тази перспектива се разглежда и развитието на децата в образователния процес.

Abstract: The article proposes the author’s concept of the civil education as an integrative factor in the formal and informal education. Civil education is interpreted as “practicing of the moral code”. The children’s development in the educational process is discussed in this perspective.

Студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

6. Стракова, Л. Теоретични и практически измерения на гражданското образование като модел на извънкласни занимания по интереси. В: Практически полета на неформалното образование. Ценностно-функционален анализ на практики за неформално образование в България. София, УИ „Св. Климент Охридски“, 2021, с. 95-120, (под печат). ISBN 978-954-07-5165-8

Резюме: В студията се представят възможностите на неформалното образование за формиране на граждански ценности у младите хора. Синтезирани са класически и актуални цели на гражданското образование с акцент на организирането на дейности в училищна и извънучилищна среда. Представени са реални апробирани практики за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.

Abstract: The study presents the possibilities of non-formal education for the formation of civic values in young people. Classical and current goals of civic education are synthesized with an emphasis on the organization of activities in school and extracurricular environments. Real tested practices for educational integration of children and students from ethnic minorities are presented.

7. Стракова, Л. Европейската социална политика на равни възможности и транспонирането ѝ в България, Годишник на СУ "Св. Климент Охридски", книга Социални дейности, том:102, 2010, стр.:41-77. ISSN - 2367-4652, COBISS.BG-ID – 1291430884

Резюме: Изследването е фокусирано върху основните европейски политики и разпоредби в областта на равното третиране и недискриминацията, които са в основата на европейския социален модел. През последните години европейското законодателство значително повиши нивото на защита срещу дискриминация в целия ЕС. Проучването разработва и тълкува транспонирането и прилагането в българското законодателство на забраната за всякаква дискриминация въз основа на каквото и да е основание като пол, раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични особености, език, религия или убеждения, политически или други мнения, членство на национално малцинство, собственост, раждане, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Abstract: The study is focused on the main European policies and regulations in the area of equal treatment and non-discrimination, which are at the heart of the European Social Model. In the recent years European legislation has significantly raised the level of protection against discrimination across the EU. The study elaborates and interprets the transposition and

implementation in Bulgarian legislation the prohibition of any discrimination based on any ground such as sex, race, colour, ethnic or social origin, genetic features, language, religion or belief, political or any other opinion, membership of a national minority, property, birth, disability, age or sexual orientation.

8. Стракова, Л. Отпадането на децата от училище като социално-педагогически проблем, Годишник на СУ, ФП, Книга Социални дейности, том:101, 2007. ISSN – 0861-8291

Резюме: Проучването изследва причините за отпадане от училище, преди децата да навършат шестнадесет години. Представени са мненията на деца, родители и учители. Това проучване предлага различни начини за превръщане на училището в по-привлекателна среда за децата и за подобряване на тяхното училищно представяне.

Abstract: The study examines the reasons of school drop out before children reach the age of sixteen. The opinions of children, parents and teachers are presented. This study offers different ways of turning school into more attractive environment for children and to improve their school performance.

9. Стракова, Л. Обучението и възпитанието в предприемачество в средните училища – европейски опит и български практики. Втора част., Годишник на СУ, ФП, том:100, 2006. ISSN - 2367-4644, COBISS.BG-ID - 1291439588

Резюме: Важността на образованието по предприемачество се анализира в изследването. Представени са основните проблеми, предизвикателства и най-добрите европейски (Великобритания и Австрия) и български практики в тази област.

Abstract: The importance of the education in entrepreneurship is analyzed in the study. Main problems, challenges and best European (Great Britain and Austria) and Bulgarian practices in this area are presented.

10. Стракова, Л. Обучението и възпитанието в предприемачество в средните училища – европейски опит и български практики. Първа част., Годишник на СУ, ФП, том:99, 2005. ISSN - 2367-4644, COBISS.BG-ID – 1291439588

Резюме: Важността на образованието по предприемачество се анализира в изследването. Представени са основните проблеми, предизвикателства и най-добрите европейски (Великобритания и Австрия) и български практики в тази област.

Abstract: The importance of the education in entrepreneurship is analyzed in the study. Main problems, challenges and best European (Great Britain and Austria) and Bulgarian practices in this area are presented.

11. Стракова, Л. Ценностното развитие на младите хора в контекста на здравното и сексуалното възпитание., Годишник на СУ, ФП, том:96, 2004. ISSN - 2367-4644, COBISS.BG-ID – 1291439588

Резюме: Докладът разкрива значението на задълбочения анализ на динамиката на ценностите на младите хора в съвременното българско общество. Специфичните особености на сексуалното и здравно образование са разбрани в контекста на личностното развитие. Идентифицирани са таксономични компоненти на сексуалното образование. В проучването са представени емпирични данни за ценностните ориентации на младите роми.

Abstract: The paper reveals the importance of the in-depth analysis of young people values dynamics in the contemporary Bulgarian society. Specific features of the sexual and health education are figured out in the personal development context. Taxonomic components of sexual education are identified. Empirical data on the young Roma value orientations are presented in the study.

12. Стракова, Л. Развитие на изследванията за пола и сексуалността., Годишник на СУ, ФП, том:93, 2003. ISSN - 0861-8291, COBISS.BG-ID – 1119804132

Резюме: В изследването е представено развитието на изследването на секса и човешката сексуалност в различни измерения. Първо се разглежда медико-биологичният подход, разработен главно от психоанализата и се набляга на различни патологии. Във втората част се разкрива значението на психоаналитичния метод за педагогиката, културния детерминизъм и науката за секса.

Педагогическият подход се разглежда в контекста на развитието на сексуалното поведение от детството до зряла възраст. Представени са и различни психотерапевтични методи и техники, внедрени в областта на сексуалното образование и консултации.

Abstract: In the study is presented the development of the research on sex and the human sexuality in different dimensions. First the medico-biological approach, developed mainly by psychoanalysis, is considered and the stress is put on different pathologies. In the second part, the importance of the psychoanalytical method for pedagogic is revealed, the cultural determinism and science about sex.

Pedagogical approach is considered in the context of development of the sexual behavior from childhood to adulthood. Various psychotherapeutical methods and techniques, implemented in the field of sexual education and consulting are also presented.

13. Стракова, Л. Ценности, ценностно развитие и антиценности. , Годишник на СУ, ФП, том:90-91, 2002. ISSN - 0861-8291, COBISS.BG-ID – 1119804132

Резюме: Актуалността и значението на ценностния подход в научните изследвания и педагогиките са обосновани в студията.

Проследено е развитието на ценностните системи на личността в онтогенетичния план. Набляга се на процедурата за интернализация на ценностите, които се анализират в различни теоретични и емпирични изследвания.

Abstract: The actuality and the significance of the value approach in scientific research and pedagogies has been grounded in the studios.

Development of the value systems of the personality in ontogenetic plan has been traced. It is stressed upon procedure of the values internalization which are analyzed in different theoretical and empirical studies.

14. Стракова, Л. Колева, Н., Психосексуално развитие и сексуално образование, Годишник на СУ "Св. Климент Охридски", ФП, 2002, стр.:82-92. ISSN - 0861-8291, COBISS.BG-ID – 1119804132

Резюме: В първата част на изследването се обсъждат специфични характеристики на сексуалното развитие на детето в контекста на проблемите, пред които са изправени педагозите и родителите. Във втората част на изследването се анализира ролята на семейството и училището в сексуалното възпитание. Основният изследователски въпрос е развитието на отговорно отношение към човешката сексуалност сред децата.

Abstract: In the first part of the study specific characteristics of the child's sexual development

are discussed in the context of the problems faced by pedagogues and parents. In the second part of the study the role of the family and school for the sexual education is analyzed. The main research issue is the development of responsible attitudes towards human sexuality among children.

Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

Статии в периодика:

15. Стракова, Л., За подготовката на учителите по гражданско образование, Управление и образование, том:16, 2020. ISSN: 1312-6121

Резюме: Гражданското образование е приоритет на образователните системи днес в европейските страни. То е част от учебните програми в много страни в Европа. В статията се разглеждат основни въпроси, свързани с подготовката на учители по гражданско образование в европейските страни. Подчертава се значението на по-общите и по-конкретните цели в процеса на тази подготовка. Представя се връзката между целите и резултатите от обучението на учениците. Изследват се общите рамки и области на компетентност, които обединяват образователните политики на отделните страни.

Abstract: Civic education is a priority of education systems in the European countries today. It is part of the curriculum in many countries in Europe. The article addresses key issues related to the training of the civic education teachers of in European countries. The importance of more general and specific objectives in the preparation process is emphasized. The relationship between the goals and the results of the students' education is presented. The general frameworks and areas of competence that unite the educational policies of the individual countries are studied.

16. Стракова, Л., Гражданското образование на учениците, Български език и литература, брой:6, 2011, стр.:20-36. ISSN 0323–9519

Резюме: В статията се разглеждат въпроси, свързани със значението на гражданското образование за цялостното формиране на личността на учениците. Посочва се връзката между характера на обществените отношения и образованието на гражданина. Поставя се акцент върху съдържателните измерения на гражданството. Разглеждат се държавните образователни стандарти (изисквания) по гражданско образование в българското училище. Споделени са редица практически решения.

Abstract: The article deals with issues related to the importance of civic education for the overall formation of students personalities. The connection between the nature of public relations and the education of the citizen is indicated. Emphasis is placed on the substantive dimensions of citizenship. The state educational standards (requirements) for civic education in the Bulgarian school are considered. A number of practical solutions are shared.

17. Стракова, Л., Съвременни предизвикателства пред гражданското образование на българските ученици, Стратегии, брой:3, 2005. ISSN: 1310-0270 / 1314-8575

Резюме: В статията се изследват основните съвременни измерения на гражданството, които следва да се реализират в условията на формалното и неформалното образование. Утвърждава се един личностно-колективен подход, който по своята същност е преди всичко морален, базиращ се на общи етични правила и норми като солидарността и взаимното

зачитане. Представят се резултати от емпирично изследване на гражданското образование.

Abstract: The article examines the main modern dimensions of citizenship which should be realized in the conditions of formal and non-formal education. A personal-collective approach is affirmed which in its essence is above all moral, based on common ethical rules and norms such as solidarity and mutual respect. Results from an empirical study of civic education are presented.

18. Стракова, Л., Гражданското образование на учениците в гимназиалния етап на българското и френското средно училище /лицей/ - , Педагогика, брой:10, 2004. ISSN - 0861-3982, COBISS.BG-ID – 1119662308

Резюме: В статията се сравняват възможностите за формиране на гражданска култура на учениците в българското и френското училище. Анализира се актуална учебна документация. Акцентува се на съдържанието и методите за формиране на граждански компетентности (знания за ценностите на демокрацията и институциите, механизмите и процедурите във всяка демократична общност, както и овладяването на умения за тяхното прилагане.

Abstract: The article compares the possibilities for forming a civic culture of the students in the Bulgarian and French schools. Current educational documentation is analysed. Emphasis is placed on the content and methods for the formation of civic competencies (knowledge of the values of democracy and institutions, mechanisms, and procedures in any democratic community, as well as the mastery of skills for their implementation.

19. Стракова, Л., За възпитанието на ценности у съвременните ученици, Педагогика, брой:1, 2004, стр.:44-50 ISSN - 0861-3982, COBISS.BG-ID – 1119662308

Резюме: Основният въпрос, на който се търси отговор в статията е: откъде следва да дойдат ориентирите за възпитанието на съвременните ученици. Представят се целите на образованието и възпитанието в демократичното общество, според различни изследователи. Откроява се ролята на учителя за формирането на ценности у учениците.

Abstract: The main question that is answered in the article is: where should the guidelines for the education of modern students come from. The goals of education and upbringing in a democratic society are presented, according to various researchers. The role of the teacher in the formation of values in students stands out.

Статии в сборници:

20. Стракова, Л., Ценността на експерименталната педагогика - преди и сега , Сборник, посветен на 80 год. от рождението на проф. Г. Бижков, Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2020, с. 152-162. ISBN 978-954-07-5061-3

Резюме: В доклада се представя смисъла и значението на провеждането на емпирични изследвания в педагогиката. Акцентува се както на исторически факти, издигнали равнището на експерименталната педагогика, така и на значението на опитни изследвания от близкото минало и съвременността ни. Те дават възможност да се взимат по-обосновани управленски решения в образованието. Откроява се и значението на диагностичната подготовка на учителите, на студентите по педагогика – бъдещи учители, педагогически съветници, ръководители на училища и други образователни организации.

Abstract: The report outlines the meaning and importance of conducting empirical research in pedagogy. It will emphasize both the historical facts that have raised the level of experimental pedagogy and the importance of experienced research from the recent past and our present. They enable more informed management decisions in education. Also highlighted is the importance of the diagnostic training of pedagogical students - future teachers, pedagogical advisors, heads of schools and other educational organizations.

21. Стракова, Л., Социално-емоционално учене и гражданско образование, Съвременното образование - условия, предизвикателства и перспективи, издателство: ЮЗУ - Благоевград, 2019

Резюме: В съвременния свят в процеса на училищното обучение и възпитание и извън него младите хора усвояват все по-голям обем информация. Засилват се очакванията те да станат успешни специалисти, активни и достойни граждани, хора с балансирани личностни взаимодействия. Оказва се, че само информацията не е достатъчна за позитивна промяна на социалното поведение на личността. Децата от малки са включени в различни видове групи, в които те усвояват правила и норми, ценности и убеждения. Възниква въпросът: могат ли формалното и неформалното образование да допринесат за повишаване нивото на социално-емоционалното учене и обучение на учениците?

Abstract: In today's world, in the process of schooling and education, and beyond, young people are learning an increasing amount of information. There is a growing expectation that they will become successful specialists, active and decent citizens, people with balanced personal interactions. It turns out that only the information is not enough for a positive change of the social behaviour of the person. Children from small are included in different types of groups in which they adopt rules and norms, values, and beliefs. The question arises: can formal and non-formal education contribute to raising the level of social-emotional learning and student education?

22. Стракова, Л., "Гражданско учение" на Н. Станев - исторически и съвременен ценностен поглед , 130 години университетска педагогика, редактор/и:Я. Мерджанова, А.Чавдарова, В. Делибалтова. Б. Господинов, Л.Стракова и др., Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2018, стр.:339-346, ISBN:978-954-01-3930-2

Резюме: „Гражданско учение“ на Н. Станев е един от първите български учебници след Освобождението, който събира в едно ценностите на просветения човек, който иска и следва да бъде „добър и полезен гражданин“. В съдържателен план е емблематичен труд от историческа гледна точка, а в съвременен план – кодекс на „демократичното гражданство“.

Abstract: N. Stanev's "Civil Doctrine" is one of the first Bulgarian textbooks after the Liberation, which brings together the values of the enlightened man who wants and should be a "good and useful citizen." It is not also an emblematic book from the historical point of view, but also in a modern plan - a code of "democratic citizenship".

23. Стракова, Л., Социалната функция на началната училищна педагогика, Детето и педагогиката. Сборник, посветен на 70-годишнината на проф. Емилия Василева, Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2018, стр.:185-192, ISBN - 978-954-01-3806-0, COBISS.BG-ID – 1288262884

Резюме: Днес нарастват социалните очаквания към началното училищно образование. То следва да обхване всички деца, независимо от етнос, религия, пол, социален статус и пр.

Изследванията на проф. Емилия Василева са значителен принос в утвърждаването на хуманистичната начална училищна педагогика в България.

Abstract: Today, social expectations towards primary school education are rising. It should cover all children, regardless of ethnicity, religion, gender, social status, etc. The studies of Prof. Emilia Vassileva have made a significant contribution to the establishment of the humanistic primary school pedagogy in Bulgaria.

24. Стракова, Л., Ценностният подход в социалната работа, Пътища на професионализма в социалната работа, Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2017, стр.:11-23, ISBN - 978-954-07-4363-9, COBISS.BG-ID – 1285386212

Резюме: В статията се представя ценностният подход в социалната работа, неговата интегрираща роля на индивидуално ниво и на ниво социална система. Разкрива се същността и йерархията на ценностите в социалната работа. Като базисни ценности се обосновават човешките права и социалната справедливост, които се конкретизират на различни нива в професионалната дейност на социалния работник. Изследва се динамиката на ценностите и ролята им за ограничаване на бедността и човешката несигурност.

Abstract: The article presents the value approach in social work, its integrative role on an individual level and at the level of a social system. It reveals the essence and hierarchy of values in social work. As fundamental values, human rights and social justice are substantiated and specified at different levels in the professional activity of the social worker. The dynamics of values and their role in reducing poverty and human insecurity are studied.

25. Стракова, Л., Динамика на ценностите в социалната политика и социалната работа, Педагогиката и социалната работа през 21 век - предизвикателства и перспективи, редактор/и: Б. Господинов, С. Чавдарова - Костова, издателство: Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2016, стр.:405-0, ISBN - 978-954-07-4149-9, COBISS.BG-ID – 1278424804

Резюме: Ценностите имат определяща роля в съвременния свят на противоречия и конфликти, както на обществено, така и на личностно равнище. Те определят /детерминират/ социалната политика и практическата социална работа. В условията на рационализиране на „позитивните социални мерки“, държавата на социалната закрила „от люлка до гроб“ търпи все по-големи критики. Динамиката на ценностите в социалната работа днес е резултат от търсенето на баланс между държавата и обществената активност.

Abstract: Values play a decisive role in the modern world of contradictions and conflicts both on societal and personal level. They also determine the social policy and the practice of social work. In terms of rationalizing the "positive social measures" the welfare state of social protection from "cradle to grave" receives an increasing criticism. Dynamics of values in the social work today reflects the balance between the state, civil society, and market.

26. Стракова, Л., Образователни проекции на социалното предприемачество, Лидерство и организационно развитие, редактор/и: Проф. Снежана Илиева, Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2015, стр.:953-959. ISBN - 978-954-07-4120-8, COBISS.BG-ID – 1278130660

Резюме: В статията се разглежда значението на предприемачеството в съвременния свят. Паркрива се връзката между предприемачеството и социалното предприемачество, както и негови модели. Социалното предприемачество се изследва като нещо повече от създаване на организации за социални услуги, включва и различни организации, които изработват професионални стандарти.

Abstract: The article discusses the importance of entrepreneurship in the modern world. The connection between entrepreneurship and social entrepreneurship is revealed, as well as its models. Social entrepreneurship is studied as something more than the creation of organizations for social services, it also includes various organizations that develop professional standards.

27. Стракова, Л., Модели на социална работа с деца и семейства в образователна и извънобразователна среда, Детето във фокуса на педагогическото взаимодействие и социалната работа, редактор/и: С.Чавдарова-Костова, В. Делибалтова и др., Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2013, стр.:704. ISBN - 978-954-07-3522-1, COBISS.BG-ID – 1262691812

Резюме: Представят се основни проблеми в социалната работа с деца и семейства. Изследват се причини, които са в основата на по-ниския социално-икономически статус на деца и семейства от уязвими социални групи. Привеждат се примери от практическата социална работа, насочена към повишаване качеството им на живот.

Abstract: The main problems in social work with children and families are presented. The reasons that underlie the lower socio-economic status of children and families from vulnerable social groups are studied. Examples from practical social work aimed at improving their quality of life are given.

28. Стракова, Л., Центърът за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи към МТСП - партньор на СУ "Св. Климент Охридски" за реализиране целите на перманентното образование на социалните работници, Подходи и техники в обучението на възрастни, 2013, стр.:21-27

Резюме: Поставя се акцент върху съвместната дейност на Центъра за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи към МТСП и преподаватели от Факултета по педагогика на СУ "Св. Климент Охридски", участвали в допълнителната квалификация на социални работници от отдели: Социална закрила, Хора с увреждания и социални услуги и Закрила на детето.

Abstract: Emphasis is placed on the joint activities of the Center for Human Resources Development and Regional Initiatives at MLSP and lecturers from the Faculty of Pedagogy at Sofia University "St. Kliment Ohridski", who participated in the additional qualification of social workers from departments: Social Protection, People with Disabilities and social services and Child Protection.

29. Стракова, Л., Университетското обучение по социални дейности - изследователски пространства и практически предизвикателства, Социална работа - обучение и практика, редактор/и: Л.Стракова и Р. Симеонова, Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2011, стр.:11-21. ISBN 978-954-07-3209-1

Резюме: В статията се анализират основните компоненти от подготовката на студентите по специалност „Социални дейности“ от Факултета по педагогика на СУ "Св. Климент Охридски"; съотношението между практическата и теоретичната подготовка; значението на

базисната подготовка на студентите, както и интердисциплинарния характер на подготовката.

Abstract: The article analyses the main components of the preparation of students majoring in "Social Activities" from the Faculty of Pedagogy at Sofia University "St. Kliment Ohridski", the relationship between practical and theoretical training, the importance of basic student training and the interdisciplinary nature of training.

30. Стракова, Л., Антидискриминационният фокус на европейската социална политика, Подготовка, професионална реализация и социален статус на социалния работник, Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2009, стр.: 387-412. ISBN -978-954-07-2859-9, COBISS.BG-ID – 1231043300

Резюме: В контекста на антидискриминацията се изследват особеностите на юридическото и социалното равенство в обществото. Разкриват се основни позитивни социални мерки, насочени към осигуряване на равни възможности за социално включване на хора с увреждания, безработни, социално слаби, етнически малцинства.

Abstract: In the context of anti-discrimination, the peculiarities of legal and social equality in society are studied. The main positive social measures aimed at ensuring equal opportunities for social inclusion of people with disabilities, the unemployed, socially disadvantaged, ethnic minorities are revealed.

31. Стракова, Л., Формиране на граждански ценности у младите хора - възможности и ограничения, 120 години университетска педагогика - между традицията и новите реалности, Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2008, стр.:702. ISBN - 978-954-07-2776-9, COBISS.BG-ID – 1230063844

Резюме: Гражданското образование и европейското гражданство станаха широко дискутирани и изучавани през последните години. Анализът на теоретичните и приложните измерения на гражданското образование в българските средни училища трябва да бъде свързан с международния опит в тази сфера. Възможностите и предизвикателствата за практиката на гражданското образование на младите хора са разгледани в този документ.

Abstract: Civil education and European citizenship have become widely discussed and studied issues in the recent years. Analysis of the theoretical and applied dimensions of civil education in the Bulgarian secondary schools should be related to the international experience in this sphere. Opportunities and challenges for the practice of civil education of the young people are discussed in this paper.

32. Стракова, Л., Съвременни измерения и предизвикателства в областта на професионалните ценности и норми в социалната работа, Проблеми на социалната работа /Образование, практика, научни изследвания, редактор/и: Проф. д-р Бончо Господинов, доц. д-р Силвия Цветанска, ИК "КОТА" - София, 2007, стр.:115-122. ISBN - 978-954-305-232-5, COBISS.BG-ID – 1227445476

Резюме: Проучват се ценностни аспекти на социалната работа; представени са елементи от структурата на „Моралния кодекс на социалния работник“, които допринасят за повишаване на професионализма в социалната работа. Анализират се като базови ценности в социалната работа: човешки права и социална справедливост.

Abstract: Value aspects of social work are studied. Elements of the structure of the "Moral Code of the social worker" are presented, which contribute to increasing the professionalism in social

work. They are analyzed as basic values in social work: human rights and social justice.

33. Стракова, Л., Академичният омбудсман и качеството на образователния процес във висшите училища, Университетското образование: предизвикателства и перспективи през 21 век, Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2006, стр.:33-42

Резюме: В статията се представя нова за нашата социална реалност – институцията „омбудсман“. Анализират се основните функции в дейността на академичния омбудсман и възможностите на институцията да влияе по посока повишаване качеството на учебния процес във висшите училища.

Abstract: The article presents a new one for our social reality - the institution "ombudsman". The main functions in the activity of the academic ombudsman and the possibilities of the institution to influence in the direction of improving the quality of the educational process in the higher schools are analyzed.

34. Любен Димитров и кол., Стракова, Л., Актуални измерения на ценностното възпитание и развитие на децата, За детето, училището и възпитанието, редактор/и: Любен Димитров, изд. фондация "ЧОВЕЩИНА", 2005, стр.:148-154, ISBN:954-9865-10-X

Резюме: Обосновава се значението на единодействието на факторите на възпитание върху формирането на ценности на децата и учениците. Поставя се акцент върху влиянието на семейната среда за изграждане на значими ценности в индивидуалното развитие на децата.

Abstract: The importance of the interaction of the factors of education on the formation of values of children and students is substantiated. Emphasis is placed on the influence of the family environment for building significant values in the individual development of children.

35. Стракова, Л., Основни съдържателни акценти в подготовката на студентите от специалност "Социални дейности" - Университет за приложни науки, Мюнхен, Научните изследвания в социалната работа: състояние и приложение, редактор/и: Проф.д.ик.н. Никола Вълчев, ГорексПрес, 2005, стр.:208-2016. ISBN - 954-616-152-7, COBISS.BG-ID –1044369380

Резюме: Гражданското образование и европейското гражданство станаха широко обсъждани и изучавани през последните години. Анализът на теоретичните и приложните измерения на гражданското образование в българските средни училища трябва да бъде свързан с международния опит в тази сфера. Възможностите и предизвикателствата за практиката на гражданското образование на младите хора са разгледани в този документ.

Abstract: Civil education and European citizenship have become widely discussed and studied issues in the recent years. Analysis of the theoretical and applied dimensions of civil education in the Bulgarian secondary schools should be related to the international experience in this sphere. Opportunities and challenges for the practice of civil education of the young people are discussed in this paper.

36. Стракова, Л., Теоретични и емпирични проекции в груповата динамика, Перспективи пред социалната работа, издателство: Алкор, 2001, стр.:70-74

Резюме: В процеса на педагогическите взаимодействия в училище и извън училище детето е включено в групи, общности, в които развива своята социална и емоционална компетентност. Особеностите на груповата динамика в тези взаимодействия оказва

влияние върху промени в съзнанието и поведението на децата в училищна възраст. В процеса на общуването с връстниците те усвояват ценностни модели.

Abstract: In the process of pedagogical interactions in school and out of school the child is included in groups, communities in which he develops his social and emotional competence. The peculiarities of the group dynamics in these interactions influence changes in the consciousness and behavior of school-age children. In the process of communicating with peers, they learn value models.

37. Стракова, Л., Ценностно развитие на учениците - същност и диагностични аспекти, Образованието на Балканите - традиции и перспективи, издателство: ЮЗУ "Неофит Рилски" - Благоевград, 2001, стр.:305-309

38. Стракова, Л., Професор д-р Доно Василев - 33 години в Алма Матер, Творчески биографии, Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2009, ISBN:978-954-07-2821-6

Резюме: В публикацията се анализира творческия път и основните трудове на проф. Д. Василев в областта на: теория на възпитанието, дидактиката, нравственото възпитание на учениците, диагностиката на възпитаността.

Abstract: The publication analyzes the creative path and the main works of Prof. D. Vassilev in the field of: theory of education, didactics, moral education of students, diagnostics of education.

Публикувана глава от колективна монография

39. Стракова, Л., Диагностика воспитанности, Теория воспитания Часть 1, редактор/и: дпн проф. А.П. Сманцер, издателство: Барановичи, 2002, стр.:204-224, ISBN: 985-6616-04-4 (ч.1), Ref

Резюме: В публикацията се изследва същността на диагностичния процес, етапи, изследователски методи; модели на възпитателна диагностика; значение на таксономичния подход в диагностиката.

Abstract: The publication examines the essence of the diagnostic process, stages, research methods; models of educational diagnostics; importance of the taxonomic approach in diagnostics.

40. Стракова, Л., Половое воспитание и развитие, Теория воспитания Часть 2, редактор/и: А.П. Сманцер, 2002, стр.:154-176, Ref

Резюме: Представя се същността на половото възпитание и развитие на децата. В педагогически аспект. Определят се принципи и механизми за полова социализация в онтогенетичен план. Разкриват се негативни родителски нагласи в процеса на половото възпитание и развитие на децата и младежите.

Abstract: The essence of sexual education and development of children is presented. In the pedagogical aspect. Principles and mechanisms for sexual socialization in ontogenetic terms are determined. Negative parental attitudes in the process of sexual education and development of children and young people are revealed.

41. Стракова, Л., Физическое и оздоровительное воспитание и развитие, Теория воспитания Часть 2, редактор/и: А.П. Сманцер, 2002, стр.:76-88

Резюме: В труда се представят исторически и съвременни аспекти на физическото и здравното възпитание на децата и младежите в България и редица европейски страни. Изследват се факторите, които влияят за позитивното физическо и здравно развитие: природни и социални; критерии за физически статус на подрастващите в училищна възраст.

Abstract: The paper presents historical and contemporary aspects of physical and health education of children and youth in Bulgaria and a number of European countries. The factors that influence the positive physical and health development are studied: natural and social; criteria for the physical status of school-age adolescents.

Публикуван университетски учебник или учебник, който се използва в училищната мрежа

42. Стракова, Л., Добрев, Кр., Бояджиев, Г., Ценков, Е. Корупцията в 100 отговора, София, Рецензирано, София : Център за изследване на демокрацията, 2004. ISBN - 954-477-123-9, COBISS.BG-ID - 1042668516

Резюме: Наръчникът е посветен на най-често задаваните въпроси за корупцията и има за цел да подпомогне обучението по антикорупция. Стоте отговора на тези въпроси са класифицирани в пет раздела: Определения, Закони и корупция, Корупция в обществения живот, Корупция в България, Противодействие на корупцията. Наръчникът може да се използва като ресурсен материал за обучения и лекции по антикорупционни теми в средните училища и университети и ще подпомогне преподаването на избираеми курсове по антикорупция, въведени от Министерството на образованието и науката през есента на 2004 г. в българските средни училища . Наръчникът може да бъде полезен и за обучения и семинари за държавни служители, работещи в публични институции, които се опитват да прилагат етични кодекси на поведение и да подобрят прозрачността при предоставянето на обществени услуги на гражданите. Въпросите и отговорите, свързани с антикорупционните дейности в образованието са разработени от Л. Стракова.

Abstract: The manual is dedicated to the most frequently asked questions about corruption and aims at supporting anticorruption education. The hundred answers to those questions are classified in five sections: Definitions, Laws and corruption, Corruption in the public life, Corruption in Bulgaria, Counteracting corruption. The manual could be used as a resource material for trainings and lectures on anticorruption topics in the secondary schools and universities and will aid the teaching of elective courses on anticorruption introduced by the Ministry of Education and Science in the fall of 2004 in the Bulgarian secondary schools. The manual could be also useful for trainings and seminars for civil servants working at public institutions, which try to implement ethical codices of conduct and to improve transparency in public services provision to citizens. The questions and answers related to anti-corruption activities in education were developed by L. Strakova.

Публикувано университетско учебно пособие или учебно пособие, което се използва в училищната мрежа x 20/n

43. Стракова, Л. , Антидискриминационната политика на ЕС (общ преглед, основни принципи и директиви) Модул 1, София, Рецензирано, 2008

Резюме: В частта от учебното пособие се представят основни европейски и национални нормативни документи, които регламентират равното третиране на хората от уязвими социални групи, независимо от пол, възраст, убеждения, религия, социален и икономически статус и пр. Акцент се поставя на директиви за расово равенство и равенство в областта на трудовата заетост.

Abstract: The part of the textbook presents basic European and national normative documents, which regulate the equal treatment of people from vulnerable social groups, regardless of gender, age, beliefs, religion, social and economic status, etc. Emphasis is placed on racial equality directives. and employment equality.

Други

44. Стракова, Лиляна Иванова Прозрачност и гласност чрез академичен омбудсман (Академичният омбудсман в България), Фондация "Социален диалог" 2006

Резюме: Представят се основните функции на академичния омбудсман, съобразно развитието на дейността му в американски и европейски университети.

Abstract: The main functions of the academic ombudsman are presented, according to the development of his activity in American and European universities.

45. Стракова, Лиляна Иванова Антикоруptionно образование и гражданско противодействие на корупцията (Антикорупционно образование и възпитание на студентите), Коалиция 2000, Социален диалог, 2005

Резюме: Презентира се съдържанието на учебна програма по антикорупционно образование на студентите, апробирана при обучение в СУ „Св. Климент Охридски“, УНСС и ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Abstract: The content of the curriculum in anti-corruption education of students, tested during training at Sofia University "St. Kliment Ohridski", UNSS and SWU " Neofit Rilski ".

46. Стракова, Л. Антикоруptionното образование и възпитание на студентите – значима част от гражданското им формиране. стр. 20-27, В: Образование и антикорупция. Коалиция 2000 и Център за изследване на демокрацията, С. 2005

Резюме: Намерили са място основни съдържателни и методически изисквания при организирането на антикорупционното образование на студентите. Антикоруptionното образование се разглежда като част от гражданското образование.

Abstract: Basic content and methodological requirements have been found in the organization of anti-corruption education of students. Anti-corruption education is seen as part of civic education.

47. Стракова, Л., А. Нончев, В. Миленкова, П. Мондон, М. Донкова, Р. Русева ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ НА ДЕЦАТА ОТ УЧИЛИЩЕ В БЪЛГАРИЯ. Изток-Запад, ISBN 978-954-321-311-5, 2007

Резюме: Основната цел на проекта „Изследване на причини- те за отпадане от училище“ е да очертае, съпостави и изследва в дълбочина причините, поради които от системата на

образованието в страната от- падат деца. Конкретните задачи на проведеното изследване са:

Да бъдат изследвани причините за отпадане на децата от училище от гледните точки на различните групи, имащи отношение към проблема – самите отпаднали деца, техните родители, директори на училища, учители, педагогически съветници, социални работници, експерти.

Да бъде направена оценка за ефективността на действащите в момента междуотраслови политики за превенция на отпадането от училище и задържане на децата в класната стая.

Да се направят предложения и препоръки за мерки и политики за бъдещата работа по превенцията на отпадането от училище.

Изследователският проект се реализира чрез комбинация от количествени и качествени методи, което дава възможност да бъдат обхванати мненията и оценките на различните целеви групи, да се регистрират и оценят количествените параметри на явлениято, да се постигне по-пълно и конкретно разбиране на социалните, икономическите, етнокултурните и образователните измерения на проблема.

Проучването очертава както сложността и комплексността на проблема за отпадането на децата от училище в ранна възраст, така и специфични те интерпретативни схеми за обяснение на този процес от различните участници и заинтересовани страни.

Abstract: The main goal of the project “Study of the reasons for dropping out of school” is to outline, compare and study in depth the reasons why children drop out of the education system in the country. The specific tasks of the study are:

To study the reasons for dropping out of school from the point of view of different groups related to the problem - the dropped out children themselves, their parents, school principals, teachers, pedagogical advisors, social workers, experts .

To evaluate the effectiveness of the current intersectoral policies for prevention of school dropout and keeping children in the classroom.

To make proposals and recommendations for measures and policies for the future work on the prevention of dropping out of school.

The research project is implemented through a combination of quantitative and qualitative methods, which makes it possible to cover the opinions and assessments of different target groups, to register and evaluate the quantitative parameters of the phenomenon, to achieve a more complete and concrete understanding of the social, economic, ethnocultural and educational dimensions of the problem.

The study outlines both the complexity and complexity of the problem of children dropping out of school at an early age, and the specific interpretive schemes for explaining this process by the various participants and stakeholders.